

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵקֶת

פְּרָעַת בָּא

כ"ז, אֲדָיון ס"ח

ראשון נודע לי שהגאון מפרשבורג הרב הקדוש בעל השבט סופר זיע"א נמצא גם כן בוינא לדרש ברופאים. הלכתי לבקר את הרב מפרשבורג, ושאלני על מעשי בוינא, עניתי לו שהרב הקדוש מבעלזא נמצא כאן ובאתי אליו לשבת קדש. שאלני הרב מפרשבורג, האם מניחים תלמוד תורה של רבים ונוסעים אל 'רבי'. אמרתי להרב מפרשבורג 'הגמרא אומרת בערויבין (יג, ב): אמר רבי האי דמחדדנא מחבראי דחזיתיה לרבי מאיר מאחורין. על כן הסתכלתי על פני הרב הקדוש מבעלזא'.

התבוננתי וראיתי שהרב מפרשבורג לא הבין אותי ולא נחה דעתו. רציתי בכל זאת להפסיק דעתו ושאלתי אותו אם הנו רוצה לשמע ממני מה שחדש האדמו"ר בשבת קדש בסעודה שלישית. אחרי הסכמתו מסרתי לו שהרבי דקדק על הפסוק 'ולמען תספר באזני בנה וכו' וידעתם כי אני ה'. התחיל בלשון יחיד ולמען 'תספר' באזני בנה, וסיים בלשון רבים 'וידעתם' כי אני ה', אלא שלכאורה הלא מצות ספור יציאת מצרים 'והגדת לבנה' חלה על ישראל מיד בשנה הראשונה כשיצאו ממצרים? ומי מכל ישראל יכול היה לקיים מצוה זו אז ולספר לבניו? הלא כלם היו שם וכלם יצאו ממצרים? כולל הבנים.

נמצא שנשאר רק משה רבנו היחיד שאשתו ובניו היו אז מחוץ למצרים, הוא היה יכול לספר לבניו ולקיים והגדת לבנה גם בשנה הראשונה. ומכיון שבגשמת משה רבנו נכללו נשמות כל לל ישראל, הוציא הוא את כל ישראל במצוה זו. וימתק מאד, ולמען תספר 'אתה' דוקא באזני בנה, ועל ידי זה 'וידעתם' כלכם כי אני ה' כי הוא יוציא בזה את כל ישראל.

כשאה גמרתי ספר הרב ממאגנדארף, פנה הרב מפרשבורג ואמר למשמשו, הזמן מיד כרפרה, אנו נוסעים אל הרבי מבעלזא.

(שאל בחיר ה')

כְּשֶׁרָאָה הַשֵּׁר אֶת רַבִּי מוֹטֵל נִבְהַל מִפְּנֵי וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲה (י, א).

הגביר רבי מרדכי מיכלזון מקלאשין ז"ל היה בעל עסקים מסועפים בורשא ובעל שליטה רחבה בשפות, והיה נשלח לעתים להשתדל לפני השלטונות בעבור היהודים.

פעם בקשו הרב הקדוש רבי יצחק מוורקא זיע"א שילך לאחד השושים וישתדל לבטל את רצון הממשלה לגזור שרפה על השלחן ערוך חשן משפט. הטיב רבי מוטל לרבי, אותו שר כעסן גדול, והוא מאים להרג ברוהו את כל מי שיבוא אליו בהשתדלות כלשהי.

אמר לו הרבי מוורקא: הקדוש ברוך הוא אמר למשה 'בא' אל פרעה ולא 'לך' אל פרעה, משה רבנו היה מתירא מפרעה, לכן אמר לו השם שילך עמו יחד. שמע רבי מוטל את הדברים והלך בשמחה לאותו שר בבטחון שהוא הולך יחד עם הקדוש ברוך הוא, כשראה השר את רבי מוטל נבהל מפניו ומלא את בקשתו.

הַזְמַן מִיַּד כְּרַפְרָה, אָנוּ נוֹסְעִים אֶל הַרְבִּי מִבְּעֵלְזָא

וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנֵי בְנֵךְ וּבֵן בְּנֵךְ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת אֲתָתִי אֲשֶׁר שִׁמַּתִּי בָּם וַיְדַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' (י, ב).

הרב הקדוש רבי יהושע מבעלזא זיע"א נתבקש לישיבה של מעלה בשנת תרנ"ו ביום כ"ג בשבט. מקדם נסע הוא לוינא לדרש ברופאים, ונתקבל שם בבית חולים, וכפי שידוע נסתלק בוינא והובילוהו לבעלזא. שמע הרב הגאון רבי שאול בראך אב"ד מאגנדארף שהרבי מבעלזא נמצא בוינא ונסע לשבות בצלו לשבת קדש פרשת בא.

וכך ספר הרב ממאגנדארף: 'ביום

מִכָּאן שָׂאִין מִצְוָה כְּזוֹ לְקַבֵּר אֶת הָרֶשֶׁע... וְהָיָה לָכֵם לְמִשְׁמֶרֶת (יב, ו).

וְלֹא הָיוּ בְיָדֵם מִצְוֹת... וְנָתַן לָהֶם שְׁתֵּי מִצְוֹת, דָּם פֶּסַח וְדָם מִלָּה. (רש"י)

נִוְדַע לְהֵרֵב הַקְּדוּשׁ הַדְּבָרִי חַיִּים מִצְאָנִי זִיע"א עַל אָדָם אֶחָד שֶׁהִשִּׁיג גְּבוּל רַעְהוּ וְשָׁכַר אֶת בֵּית הַמֶּרְזַח מֵהָאָדוֹן בְּכַפְרוֹ לְמָרוֹת שְׁעַד כֹּה הָיָה בֵּית הַמְזִיגָה מְשָׁכַר בְּקַבִּיעוֹת לַיהוּדֵי אַחֵר. הוֹכִיחַ הָרַבִּי אֶת אוֹתוֹ אָדָם מָאֵד, עָנָה הָאִישׁ, רַבִּי, אוֹתוֹ הַחוֹכֵר הֵנוּ הָרִי רֶשֶׁע וּפּוֹשֵׁעַ יִשְׂרָאֵל וּמִצְוָה לְקַבְּרוֹ, אָמַר לוֹ הָרַבִּי: וְמִי אָמַר לָךְ שֶׁיֵּשׁ מִצְוָה לְקַבֵּר אֶת הָרֶשֶׁע? חֵס לְבַר יִשְׂרָאֵל לוֹמַר כֵּן, וְאַף אָבִיא לָךְ רֵאִיָּה מִן הַתּוֹרָה שָׂאִין זֶה בְּגֵדֵר מִצְוָה.

עַל מַכַּת חֲשָׁךְ מוּבָא בְּמִדְרָשׁ: 'וְלָמָּה הֵבִיא עֲלֵיהֶם חֲשָׁךְ? שֶׁהָיוּ בְּיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר רֶשָׁעִים וְלֹא הָיוּ רוֹצִים לְצַאֵת, וּמִתּוֹ בְּשַׁלְשֵׁת יָמֵי אֶפְלָה, כְּדִי שִׁיּוּכְלוּ יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּר מֵתֵיהֶם וְלֹא יִהְיוּ רוֹאִים אוֹתָם שׁוֹנְאֵיהֶם...'

וְלִהְלֹךְ עַל הַפְּסוּק 'וְהָיָה לָכֵם לְמִשְׁמֶרֶת' מֵבִיא רֶש"י: הָיָה ר' מִתִּיָּא בֶן חֲרֶשׁ אוֹמֵר: 'וְאַעֲבֹר עֲלֶיךָ וְאַרְאֶךָ מִתְּבוֹסְסֶת בְּדַמְיָךְ... וְהִנֵּה עֲתָךְ עֵת דְּדִים', הִגִּיעַ שְׁבוּעָה שֶׁנִּשְׁבַּע הַקַּב"ה שִׁיִּגְאֵל אֶת בְּנָיו וְלֹא הָיָה בְיָדֵם מִצְוֹת שִׁיעֲסִקוּ בָהֶם כְּדִי שִׁיִּגְאֵלוּ, שֶׁנֶּאֱמַר 'וְאֵת עֵרֶם וְעֶרְיָה' 'עֵרֶם מִמִּצְוָה', נָתַן לָהֶם 'שְׁתֵּי מִצְוֹת', דָּם פֶּסַח וְדָם מִלָּה שִׁיִּתְעַסְקוּ בָהֶם כְּדִי שִׁיִּגְאֵלוּ.

וְלִכְאוּרָה מְדוּעַ הָיוּ עֲרַמִּים מִן הַמִּצְוֹת, וְהֵלֵא רַק מִקֶּדֶם קִיְּמוּ מִצְוָה בְּזֶה שֶׁקִּבְּרוּ אֶת רֶשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן מַכַּת חֲשָׁךְ? אֲלֵא מִכָּאן שָׂאִין מִצְוָה כְּזוֹ לְקַבֵּר אֶת הָרֶשֶׁע... (דעת זקנים)

כְּשִׁלְחוּ עִם הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיא כְּמִנִּין אֶלְכֶסְנֵדֶר כְּשִׁלְחוּ כֹּלָה גֶרֶשׁ יְגֶרֶשׁ אֶתְכֶם (יא, א).

סֵפֶר הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מְרַדְכֵי מְקוֹזְמִיר זִיע"א שָׁאֲבִיו הָרַב הַקְּדוֹשׁ הַמְּגִיד מְטְרִיֶּסֶק זִיע"א הָיָה שׁוֹנֵא מוּבָהֵק לְקִיסֵר רוּסְיָה אֶלְכֶסְנֵדֶר הַשְּׁנִי, וּפְעָמִים אֵין מִסְפָּר קָלְלוּ קָלְלוֹת נִמְרָצוֹת, וְלֹא רַק בְּפָנֵי אֲנָשֵׁי סוּדוֹ וּמְקַרְבָּיו, אֲלֵא גַם בְּנוֹכְחוֹתָם שֶׁל אֲנָשִׁים זָרִים. פְּעַם בְּשַׁעַת אֲמִירַת ה'תּוֹרָה' בְּשַׁעַת סְעוּדָה שְׁלִישִׁית עַל הַפְּסוּק 'כְּשִׁלְחוּ כֹּלָה גֶרֶשׁ יְגֶרֶשׁ אֶתְכֶם' אָמַר בְּאֲמִצַּע הַתּוֹרָה: 'כְּשִׁלְחוּ עִם הַכּוֹלֵל בְּגִימַטְרִיא כְּמִנִּין אֶלְכֶסְנֵדֶר, וּפְרוּשׁוֹ כֵּן: 'כְּשִׁלְחוּ כֹּלָה', כְּשִׁיִּכְלָה מַלְכוּת אֶלְכֶסְנֵדֶר, הִיְנוּ כְשִׁימוֹת אֶלְכֶסְנֵדֶר, אִז 'גֶּרֶשׁ יְגֶרֶשׁ אֶתְכֶם', תִּצְאוּ מֵהַגְּלוּת אֶל אֶרְצְכֶם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

כָּל הַנְּאֻסָּפִים חֵיל וְרַעְדָה יֵאֲחֻזוּן מְאִימַת הַמַּלְכוּת. וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת נִכְנְסוּ אֵלָיו בְּנָיו זַצ"ל וְאָמְרוּ כִּי בֵין הַשּׁוֹמְעִים אֶת ה'תּוֹרָה' יִשְׁנֶם אֲנָשִׁים שׁוֹנִים, אֲנָשִׁים שָׂאִין יְדוּעִים לָנוּ, וְמִי יוֹדַע אִם אֵין בֵּינֵיהֶם מוֹסְרִים וּמְלַשְׁנִים גַּם כֵּן.

כְּשִׁמַּע הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ דְּבָרֵי בְּנָיו הַצְּדִיקִים, תָּמָה עֲלֵיהֶם וְאָמַר בְּהַתְרַגְּשׁוֹת 'לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי כִּי בְנֵי יַחֲשְׁבוּ עָלַי שָׂאֲנִי מְסֻדָּר לִי אֶת הַתּוֹרָה שָׂאֲנִי אוֹמֵר וְכִי אֲנִי יוֹדַע הַדְּבָרִים שִׁיּוֹצְאִים מִפִּי. כְּלוּם אֲשֶׁם אֲנִי אִם בְּטוֹיִים כְּאֵלָה נִשְׁמָעִים מִפִּי?'. מֵאִז חָדְלוּ בְּנָיו הַצְּדִיקִים לְדַבֵּר עִמּוֹ עַל עֲנִין זֶה וְהִבִּינוּ שֶׁהַשְּׂכִינָה מְדַבֵּרַת מִתּוֹךְ גְּרוֹנוֹ.

אַחַר תְּקוּפָה קְצָרָה מֵת פְּתָאם אֶלְכֶסְנֵדֶר הַשְּׁנִי. (גדולת מרדכי-קוזמיר)

הַפּוֹתְרִים נִכְוָה יִכְנָסוּ לַהַגְרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מְנַחָה מְעַרִּיב בְּהוֹצָאת "עוֹז וְהַדָּר". אֵת הַפְּתָרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי

לְמַסְפַּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

אוּ לְמֵייל: magdenot@gmail.com

נֹא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיֶקֶת וְטֵלֶפּוֹן.

בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיין "עֲבוֹר חִידוֹן לְנוֹעַר".

חִידוֹן אֶלְכֶסְנֵדֶר - נוֹשֵׂא פְּרָסִים מֵתֵי בְּפֶרֶשׁה זֹאת שָׂרַר חֲשָׁךְ בְּמִצְרַיִם, מְלִבַּד בְּמַכַּת חֲשָׁךְ?

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יִפּוֹרְסֵמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

פְּתָרוֹן הַחִידָה - פְּרֵשֶׁת חֵי שְׂרָה:

ש. הֵיכַן מוּזְכָּר בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ הַמַּסְפָּר 10?

ת. אֵלִיעֶזֶר לֹקַח 10 גְּמָלִים לְמַסְעוֹ (בְּרֵאשִׁית כד, ז). אֵלִיעֶזֶר נֹתֵן לְרַבְקָה שְׁנֵי צְמִידִים בְּמַשְׁקַל 10 שְׁקָל זֶהָב הָאֲחָד (בְּרֵאשִׁית כד, כב). מִשְׁפַּחְתָּהּ שֶׁל רַבְקָה רוֹצָה שֶׁהִיא תִּישָׂא בְּבֵיתָם לִפְחוֹת 10 חוֹדְשִׁים לְפָנֵי שְׁתֵּינְשָׂא לִיצְחָק (בְּרֵאשִׁית כד, נה).

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מִתִּיבַת מְנַחָה מְעַרִּיב
בְּהוֹצָאת "עוֹז וְהַדָּר":

פְּרֵשֶׁת חֵי שְׂרָה:

ה' יַעֲקֹב רִיזְמוֹן מִבֵּית שִׁמְשׁ.

